

Omvärldsanalys för Skellefteå

Att vara en ständig spanare

Världen ser inte ut som förut. Globaliseringen, urbaniseringen, konkurrensen, individualiseringen, kriserna – många ord, många trender. Så hur långt kan vi se in i framtiden? Hur framsynta kan vi bli? Vad är det som påverkar Skellefteå? En del säger att skillnaden mellan en kris och en möjlighet ligger i när man får reda på den. Överraskas vi av händelser kan vi bara reagera. Vet eller anar vi vad som kommer att hända i framtiden har vi tid att tänka, att förutse och att planera och att, helt enkelt, göra rätt saker. Att jobba aktivt med omvärldsspaning kan därför bli en hjälp till att se möjligheterna. Att ta en titt in i framtiden och prova att ställa sig frågorna "Tänk om och varför inte?" Allt det här kan tillsammans bidra till en framtidskarta som vi kan orientera oss efter.

Historien är och bör vara vår utgångspunkt när vi funderar över nutid, framtid och förändring. Om vi först vet var vi är och vart vi är på väg, borde vi bättre kunna avgöra vad vi borde göra och hur vi borde göra det. I förlängningen handlar det om att skapa grund för olika medvetna handlingsalternativ. Att selektera, tolka och förstå, bilda mening och sist men inte minst, att våga använda. Jag hoppas att vår första publicerade omvärldsanalys ska ge kunskap och vara ett underlag för framtiden. Ett underlag för möjligheter. Under år 2011 har vi startat ett omfattande arbete med just omvärldsanalys. Vi har lärt oss metoder och verktyg för att definiera och analysera trender som har stor betydelse för oss på lång sikt.

Arbetet har vi genomfört tillsammans, över förvaltningsgränserna, med ett gemensamt mål i sikte. Resultatet, om vilka trender och förändringar som påverkar oss, finns nu samlat i denna rapport. Viktigt är också att vi själva gjort jobbet, att vi lärt oss hur vi kan arbeta för att även i fortsättningen väva in omvärldens påverkan som en naturlig del i vår planeringsprocess. Det här är början till ett nytt arbetssätt. Genom det spanarnätverk som bildats har vi också möjligheten att bryta ned den kommungemensamma omvärldsanalysen till analyser som visar hur respektive nämnd påverkas.

Nu tar vi ett helhetsgrepp på de trender och förändringar som vi tror har betydelse för Skellefteås möjlighet att vara en attraktiv kommun för boende, besökare och företag, i tidsperspektivet fram till år 2020

Jag tillönskar er en god läsning och hoppas att ni inspireras till att bli ständiga spanare!

Kristina Sundin Jonsson
Kommunchef

Innehåll

Bakgrund	5	Arbete, fritid och mötesplatser får nya arenor.....	15
Trendkarta.....	6	Ökad mångfald	16
Drivkrafter – Megatrender	7	Ökat behov av upplevelser	17
Viktiga trender – måste mötas.....	8	Trender på sikt – bör mötas	18
Rekordgenerationen går i pension	8	Maktförskjutning från väst till öst	18
Ökad konkurrens om människor, företag och kompetens	9	Ökad ekonomisk osäkerhet	19
Alltmer tjänster och högre förädlingsgrad i näringslivet.....	10	Kvinnor får allt mer inflytande	20
Ökade krav på valmöjligheter och tillgänglighet.....	11	Miljö- och energifrågor tar allt mer plats i människors vardag	21
Regionförstoring	12	Mer livsstilsbaserat boende.....	22
Urbanisering – globalt, nationellt, regionalt och lokalt	13	Närvärlden.....	23
Kraven på infrastruktursatsningar ökar	14	Slutsatser och rekommendationer	26
		Vi som arbetat med omvärldsanalysen 2011.....	27

Bakgrund

Skellefteå kommun står som alla kommuner inför stora förändringar. Befolkningen åldras, näringslivet struktureras om och omvärlden ställer nya krav. Denna omvärldsanalys innebär att Skellefteå tar ett helhetsgrepp på de trender och förändringar som bedöms ha en stor betydelse för Skellefteås möjligheter att vara en attraktiv kommun fram till 2020 – där attraktivitet betyder attraktiv för boende, besökare och företag.

Metod och arbetsätt

Omvärldsanalysen har genomförts av en analysgrupp inom Skellefteå kommun under hösten 2011. Arbetet inleddes med en första så kallad intuitiv trendspaning. Ett 25-tal personer från olika delar av organisationen tog fram en första uppsättning på cirka 40 trender. Dessa har sedan bearbetats och fördjupats av analysgruppen. Denna rapport omfattar 15 viktiga trender som påverkar Skellefteås möjligheter att vara en attraktiv kommun fram till 2020. Till dessa fogas fyra övergripande megatrender, som utgör de grundläggande drivkrafterna.

Arbetsättet utgår från Kairos Futures TAIDA-metod och omfattar de två första stegen, Tracking och Analyzing. I detta ingår att spana efter förändringar i omvärlden och att undersöka belägg och relevans, samt analysera samband mellan trenderna.

Omvärld – närvärld – invärld

Vi har i detta arbete valt att dela in världen i tre delar: omvärld, närvärld och invärld, se figuren.

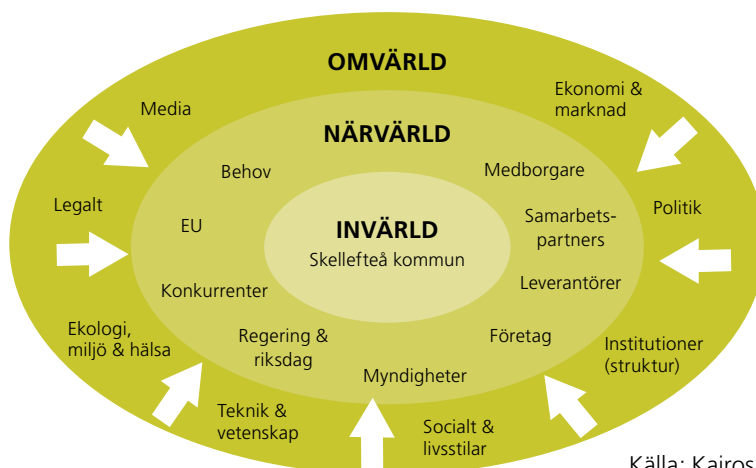
Invärlden är den egna organisationen, som man själv styr över. Organisatoriskt motsvarar det Skellefteå kommun.

Närvärlden omfattar den del som man har inflytande över, men inte bestämmer helt över. I detta fall omfattar närvärlden bland annat Skellefteå kommun som geografiskt område (inklusive alla medborgare, företag, verksamheter, etc.) och regionen i stort. Men även Sveriges regering och riksdag kan hänföras hit.

Omvärlden är allt utanför dessa. Förändringar i omvärlden kan man som enskild organisation inte alls styra eller påverka – man kan bara förhålla sig till dem.

Definitioner, klargörande av begrepp

När vi i rapporten skriver "Skellefteå" menar vi hela Skellefteå kommun som geografisk plats, d.v.s. såväl staden och de olika tätorterna som landsbygden. Med "Skellefteå stad" menar vi just staden. Organisationen Skellefteå kommun benämns "kommunen".

Källa: Kairos Future

Trendkarta

Med utgångspunkt i frågeställningen "Vad i omvärlden påverkar Skellefteås möjligheter att vara attraktivt med avseende på boende, besökare och företag fram till 2020?" har vi identifierat fyra övergripande drivkrafter och femton viktiga trender. De har samlats i en gemensam trendkarta.

Bilden illustrerar förhållandet mellan de övergripande drivkrafterna, de viktigaste trenderna och de mer osäkra trenderna.

De fyra övergripande drivkrafterna påverkar Skellefteå liksom alla andra platser i Sverige och världen, om än på olika sätt.

Vi bedömer att det finns en stor grupp på tio trender som är mycket viktiga att ha bevakning på och skapa beredskap och handlingsplaner inför.

Det finns dessutom fem trender som möjligen kommer att ha mycket stor betydelse för Skellefteå. Här finns emellertid en viss osäkerhet om när eller i vilken omfattning trenden blir betydelsefull. För dessa trender gäller att ha en bevakning och följa utvecklingen, så att man kan sätta in åtgärder som stärker Skellefteå. Men man behöver inte omedelbart utveckla nya strategier.

MEGATRENDER

Drivkrafter

Globaliseringen
Individualiseringen
Teknikutvecklingen
Klimatfrågan

SÅKERT

Övergripande betydelse

VIKTIGA TRENDER

Måste mötas

Rekordgenerationen går i pension
Ökad konkurrens om människor, företag och kompetens
Alltmer tjänster och högre förädlingsgrad i näringslivet
Ökade krav på valmöjligheter och tillgänglighet
Regionförstoringen
Urbanisering – globalt, nationellt, regionalt och lokalt
Kraven på infrastruktursatsningar ökar
Arbete, fritid och mötesplatser får nya arenor
Ökad mångfald
Ökade behov av upplevelser

SÅKERT

Mycket stor betydelse

TRENDER

PÅ SIKT

Bör mötas

Maktförskjutning från väst till öst
Ökad ekonomisk osäkerhet
Kvinnor får allt mer inflytande
Miljö- och energifrågor tar allt mer plats i människors vardag
Mer livsstilsbaserat boende

OSÅKERT

Stor betydelse på sikt

Drivkrafter – megatrender

Med drivkrafter – eller megatrender – menas trender som driver den globala utvecklingen framåt och som hela världen påverkas av, om än på olika sätt. Megatrenderna driver således även på övriga trender som identifieras i denna analys, i olika omfattning.

Globaliseringen

Allt fler människor har möjlighet att ta del av ett ökat utbyte av idéer, arbete, religioner och kulturer vilket ger en allt större mångfald av livsstilar för människor. Globaliseringen innebär mycket för näringslivet i form av ökad handel och ekonomiskt utbyte. Företag anställer arbetskraft från utlandet i allt större utsträckning och allt fler företag kan beskrivas som multi-nationella och verksamma i flera länder. Detta ställer allt högre krav på företagen att vara konkurrenskraftiga och hänga med i utvecklingen och den globala konkurrensen. Man kan inte längre verka endast lokalt utan man måste agera globalt och lokalt samtidigt.

Individualiseringen

Individen har de senaste decennierna fått större krav på och möjligheter till att fatta egna beslut i vardagen. Tilltron till hierarkiska system som politiska partier, kyrkan och skolan har minskat samtidigt som det blivit allt viktigare att förverkliga sig själv. Människor inrättar sig inte självklart i system som andra har byggt upp utan vill istället göra sina egna individuella val. Den ökade individualiseringen och ökad kunskapsnivå bland medborgarna driver upp kraven och förväntningarna på tjänster, inte minst välfärdstjänster

Teknikutvecklingen

Teknikutvecklingen går snabbt inom många områden och har en stark påverkan på hela vårt samhälle. Det som präglar de senaste 15 åren är informationsrevolutionen som gjort att vi effektivt kan kommunicera enkelt med varandra över hela världen. IT-utvecklingen har bl.a. lett till att vi lättare kan välja var vi ska handla, när vi betalar räkningar och hur vi beställer resor. Den har också påverkat vårt sätt att mötas och kommunicera med varandra genom t.ex. sociala medier. Även inom områden som transporter, bostäder och energi har teknikutvecklingen varit en starkt bidragande faktor till att skapa nya smartare och effektivare lösningar.

Klimatfrågan

Klimatfrågan har kommit allt mer i fokus under de senaste åren. Frågan prioriteras alltmer politiskt såväl som av näringsliv och organisationer. Insikten växer sig starkare att vårt sätt att utnyttja jordens resurser behöver förändras. Den ökade fokuseringen på miljö- och hållbarhetsfrågorna har skapat flera olika krav från nationella myndigheter och allmänheten, t.ex. ökade krav på att skapa ett grönare samhälle, ökade krav på hållbara gröna transporter, liksom ökade krav på att minska avfallsmängderna. Miljö- och klimatfrågan har dessutom gått från att handla om vad som orsakar problemen, och om forskningen verkligen stämmer, till att handla om vad som ska göras åt det.

Viktiga trender – måste mötas

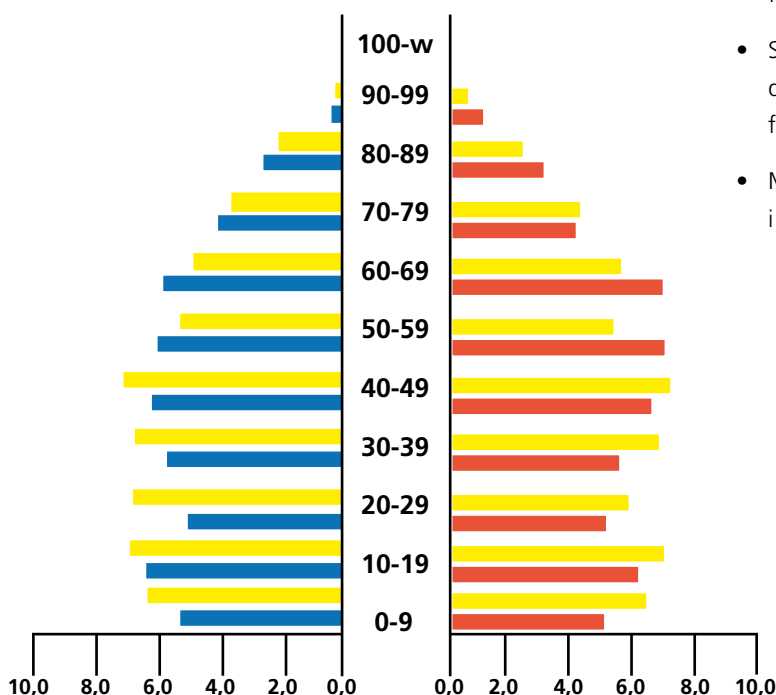
Rekordgenerationen går i pension

Den ökade medellivslängden och det minskade barnafödandet i utvecklingsländerna gör att medianåldern i världen ökar och att befolkningsstrukturen i många länder ändras kraftigt. Få unga ska försörja många gamla, något som på sikt blir allt svårare. År 2030 beräknas Sveriges folkmängd vara drygt 10,3 miljoner och den åldersgrupp som växer mest är den med personer som fyllt 65 år. Samtidigt har denna ökande andel äldre krav på en hög livskvalitet genom hela livet. De kan bidra till samhället på andra sätt än genom förvärvsarbete eftersom många är starka konsumenter med god köpkraft.

Samtidigt lämnar den s.k. rekordgenerationen (födda 1945-54) arbetsmarknaden under 10-talet, vilket ofta omtalas som generationsväxlingen. Detta får konsekvenser för såväl enskilda arbetsgivare som samhället i stort. Dels gäller det att hitta rätt kompetens för att kunna ersätta tidigare medarbetare. Dels uppstår nya utmaningar och möjligheter när nya generationer ska ta över och förvalta eller förnya upparbetade verksamheter.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Behålla kompetensnivån när människor med lång erfarenhet och ledande befattningar lämnar arbetsmarknaden.
- Attrahera arbetsmarknadens nykomlingar till "gamla" arbetsplatser.
- Rätt genomfört kan man utnyttja situationen till att förverkliga målet om att vi ska bli fler invånare i Skellefteå eftersom sysselsättningsmöjligheter kommer att finnas.
- Möta den kommande arbetskraftbristen, som framförallt ses i personalintensiva branscher som vård, omsorg och skola. Arbetskraftsinvandring är ett viktigt led i detta.
- Nya verksamheter kan uppstå när en ny konsumentgrupp växer fram; de friska äldre. Det är en köpstark grupp som också har möjlighet att bidra till och delta i verksamheter.
- Invanda mönster/verksamheter kan komma att förändras för att skapa något nytt.
- Säkra finansieringen av den offentliga servicen och dessutom kunna möta kraven på ökade servicenivåer eller förändrat serviceutbud.
- Möta generationsskiftet och ägarbyten hos företag i regionen

Befolkningen i Skellefteå kommun 1991 och 2010

Befolkning år 2010 samtliga områden
Jämfört med år 1991 samtliga områden
Källa: Statistiska centralbyrån/ Skellefteå kommun

Ökad konkurrens om människor, företag och kompetens

Globalisering och informationsteknik medför att individer och företag lätt kan jämföra förutsättningarna mellan olika städer och länder. I takt med framväxten av den kunskapsintensiva tjänsteekonomin hårdnar den globala konkurrensen om högkvalificerad arbetskraft och företag. Länder, regioner och städer blir alltmer beroende av att ha en positiv image och ägnar allt större uppmärksamhet åt sitt varumärke, sin attraktivitet och sårart i syfte att attrahera investeringar, inflyttare, arbetskraft och besökare.

Trots att många enklare, platsbundna arbetstillfällen försvunnit i strukturomvandlingens spår finns det ett stort antal arbeten som enbart kan utföras på plats i varje land. I samband med generationsskiftena på arbetsmarknaden uppstår arbetskraftsbrist inom såväl offentlig som privat sektor. En åldrande befolkning kommer att ha en ökad efterfrågan på vård- och omsorgspersonal vilket gör att konkurrensen om den personalen kommer att öka.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Erbjud utbildningar som lockar studenter och dessutom matchar den kompetens som företagen efterfrågar, erbjuda nischade utbildningar som få kan erbjuda.
- Det finns en risk att de sociala klyftorna kan öka när en del människor inte platsar i samhället och på vissa arbetsplatser.
- Ökad konkurrens om specialistkompetens. Det ger möjlighet att ta position i det nya kunskapssamhället.
- Ta vara på kompetensen hos nysvenskar och skapa snabb integration i samhället och arbetslivet.
- Det gäller att finnas med i konkurrensen med andra kommuner och vara en attraktiv plats som inte tappar värdefulla och kompetenta invånare utan istället attraherar människor, bland annat genom att hitta nya vägar som leder till arbetskraftsinvandring.

Alltmer tjänster och högre förädlingsgrad i näringslivet

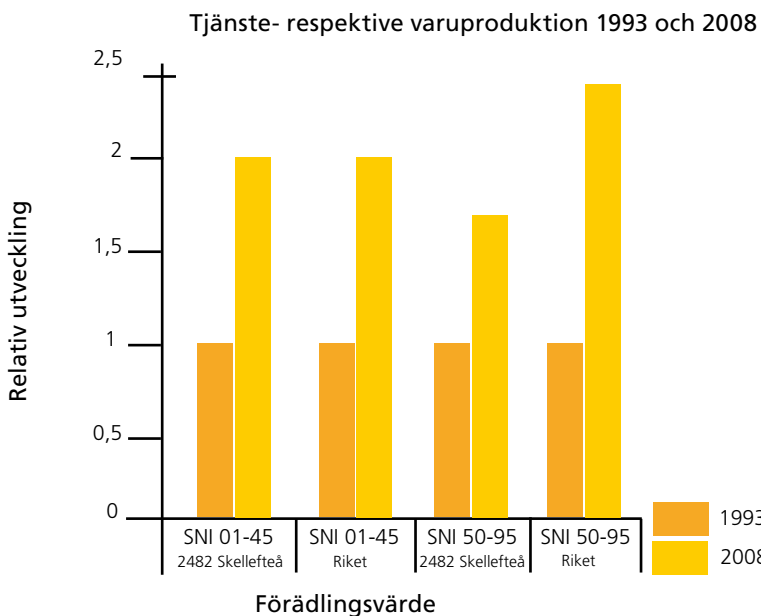
Arbetslivet har alltid genomgått rationaliseringar, effektiviseringar och strukturomvandlingar. Många som tidigare varit sysselsatta inom jord- och skogsbruk flyttade till städer och fick jobb inom industrin. Industrijobben flyttade sedan till låglöneländer och flera branscher har försvunnit eller starkt förändrats i Sverige. De nya jobben i Sverige sedan 1970-talet har främst tillkommit inom tjänstesektorn, först inom offentlig sektor och nu i den privata tjänstesektorn. Vi ser nu en strukturomvandling i näringslivet, från ett industrisamhälle till ett tanke- och tjänstesamhälle.

Detta påverkar näringslivet i stort och även vilken typ av kompetens som kommer att efterfrågas framöver. Befintliga företag breddar sin verksamhet med huvudsaklig inriktning inom tjänstesektorn, nya produkter och innovationer introduceras, alternativt nya företag startas.

Den globala utvecklingen och teknikutvecklingen orsakar en allt hårdare konkurrens och utgör även starka drivkrafter för ökad förädlingsgrad av såväl produkter som tjänster. Lönsamheten och sysselsättningen kan ökas om råvarorna förädlas. Att förädla råvaran och vidareutveckla produkter eller tjänster kräver mer kompetens och ger möjlighet att konkurrera på nya sätt.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Antalet sysselsatta i de traditionella industrinäringarna minskar och dessa verksamheter utsätts för allt tuffare konkurrens. Produkternas värde kan höjas med mer kunskapsinnehåll. Arbetskraften inom denna sektor kan behöva vidareutbilda sig för att fortsätta vara konkurrenskraftiga.
- En högre förädlingsgrad kräver högre kompetens och utbildningsnivå, vilket påverkar både företagen och kommunen. Företagen lokaliserar sig där de kan hitta rätt arbetskraft. Platsbunden verksamhet (t.ex. gruvor eller omsorg) kan få svårigheter att rekrytera rätt kompetens.
- Transportkostnaderna utgör en allt mindre andel av förädlingsvärdet och betydelsen av avstånd minskar.
- Genom nya tekniker kan även restprodukter tas om hand och vara grunden i efterfrågade förädlade produkter.
- Den internationella ekonomiska osäkerheten har stor påverkan på Skellefteås exportberoende näringsliv.

SNI 01-45 = Jord- och skogsbruk, tillverkning samt utvinning och byggsektor
SNI 50-95 = Alla övriga branscher inklusive offentlig sektor

Källa: Statistiska Centralbyrån/CERUM

Ökade krav på valmöjligheter och tillgänglighet

Människor ställer allt högre krav på kvalitet och tillgänglighet. Man förväntar sig att hitta information om allt och alla, var man än är, och informationen ska dessutom vara enkel och användarvänlig. Ärenden av olika slag ska kunna utföras enkelt och säkert via nätet vid den tidpunkt man själv väljer. Människor vill vara med och välja hur deras behov ska tillgodoses och kraven på transparens ökar.

Det offentliga Sverige står inför uppgiften att möta medborgarnas och näringslivets krav på tillgänglighet, valfrihet och service. Flera tidigare offentliga områden konkurrensutsätts och medborgarna önskar kunna välja alternativ för t.ex. vård, skola och omsorg. Därtill ersätts många manuella tjänster av elektroniska motsvarigheter – både för att ge bättre service och för att sänka kostnader.

Det anses idag självklart att alla människor, oavsett förmåga, ska kunna ta del av det offentliga utbudet. Detta ställer i sin tur krav på att personlig service, telefonitjänster och e-tjänster görs tillgängliga utifrån medborgarnas demokratiska rättigheter med olika språk, lättläst och på andra sätt anpassat för alla.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Kunna möta människornas behov att kunna välja alternativ för bl.a. skola, vård och omsorg.
- Utformningen av tjänster och service blir allt viktigare. Offentliga institutioner behöver ha förmåga och beredskap för nya vägar till dialog med medborgarna och näringslivet.
- Färre personliga kontakter – allt fler elektroniska. Vissa grupper får större tillgänglighet till varor och tjänster, men det kan även leda till att vissa grupper som inte har möjlighet att ta del av tillgängligheten exkluderas.
- Kraven ökar på att den offentliga sektorn kan bedöma vilka målgrupper som kan tillgodogöra sig tillgänglighet, vilket i sin tur skapar ett behov av ökad medborgardialog för att utforma tjänster och service.
- Minskade skattemedel och högre krav på tillgänglighet kan få konsekvenser för den offentliga servicen. Detta kan leda till att den offentliga sektorn av kostnadsskäl tvingas prioritera vilken tillgänglighet som ska finnas.
- Fler företag kan utvecklas och ta ansvar för delar av den offentliga servicen

Regionförstoring

Den ekonomiska tillväxten i Sverige koncentreras allt mer mot större urbana regioner medan andra delar av Sverige avfolkas. De funktionella arbetsmarknadsregionerna (FA-regionerna), inom vilka människor reser för att bo och arbeta, blir allt färre och allt större – med andra ord ökar pendlingsavstånden och kommuner blir mer integrerade med varandra.

Regionförstoring, med befolkningsmässigt större regioner, är positivt för samhällsekonomin. Till exempel är det lättare för människor att hitta nya jobb vid arbetslöshet i stora diversifierade regioner, samtidigt som företagen har lättare att hitta kompetent arbetskraft. Vi får en ökad samverkan över stora geografiska områden, bland annat samverkan mellan kommunala verksamheter.

Förmåga att utnyttja befintliga resurser är en viktig faktor som påverkar en regions utveckling. Andra faktorer är pendlingsmöjligheter, näringslivsstruktur och traditioner. Finansiering, skatter och regelverk kan behöva ses över för att ge förutsättningar för den kreativa, dynamiska regionen.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Samverkan med grannkommunerna kan stärka konkurrenskraften genom strategiska satsningar och utvecklingsområden och kan också medföra sänkta kostnader.
- Regionförstoring möjliggör ett mer differentierat näringsliv som minskar sårbarheten och konjunkturberoendet, och skapar förutsättningar för ökad ekonomisk tillväxt.
- Ett starkt regionalt samarbete kommer att vara en viktig förutsättning för att kunna attrahera investeringar och andra medel, till exempel EU-medel till regionen. Större regioner ger möjlighet att effektivisera offentlig service, som vård och utbildning.
- Kraven på god infrastruktur ökar.
- Det ställs krav på regionalt ledarskap.
- Befolkningen dras till den största staden i regionen med risk att övriga orter blir matarstäder till centralorten.
- Kulturens "regionala nytta" kan komma i fokus på ett nytt sätt och kan kanske länkas tydligare till arbetet med att skapa attraktivitet och tillväxt.

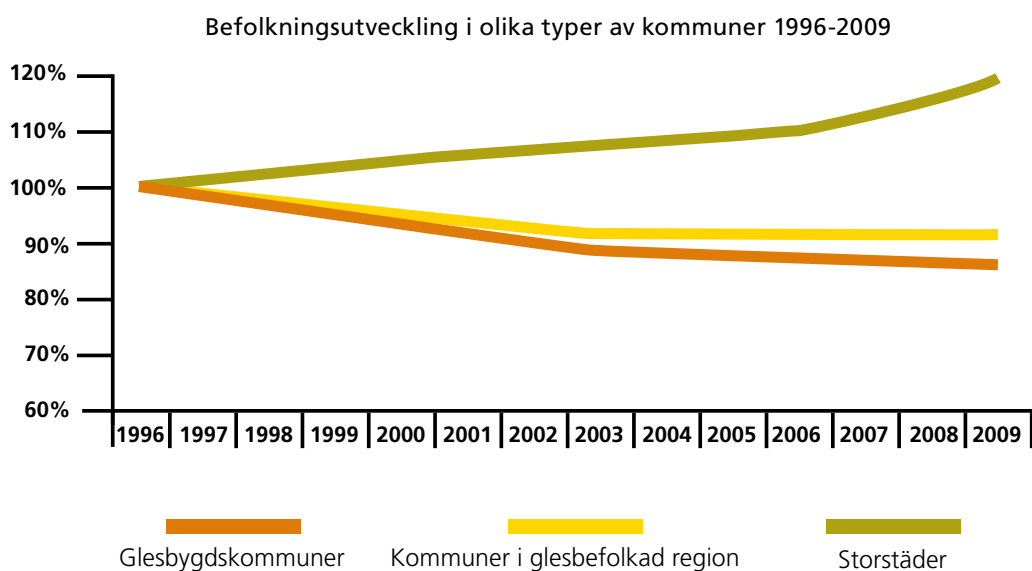
Urbanisering – globalt, nationellt, regionalt och lokalt

Allt fler flyttar till ett fåtal växande regioner. Storstäderna växer och i kommunerna växer tätorten på bekostnad av landsbygden. I åldrarna 19 till 23 flyttar en stor andel av ungdomarna till en något större kommun för att antingen studera eller arbeta. Vinnare är storstäderna och universitets/högskolekommunerna. I åldrarna mellan 24 och 28 går flyttströmmen från universitets/högskolestäderna till storstäderna. I åldrarna strax över 30 flyttar barnfamiljer från storstäder och regioncentra till mindre kommuner av förortskaraktär inom pendlingsavstånd till den större kommunen. Man kan se tydliga flyttmönster från inland till kust, från kust till storstad, och från storstad till utländsk storstad.

Storstäderna växer och blir knutpunkter i det lokala nätverket. Stadsregioner som klarar att lägga förhållandena tillräta för kunskapsarbetarna – genom bl.a. social stabilitet, hög nivå på kulturutbudet och hög kompetens på forsknings och utbildningsinstitutionerna – är attraktiva och drar till sig kreativa människor. Det är inte längre tillgången till arbete som primärt styr var vi väljer att bosätta oss. Människor söker sig i större utsträckning attraktiva boendemiljöer. Och dit folk flyttar, där föds också fler barn och underlaget för en bred arbetsmarknad säkerställs.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Storstäderna växer och i kommunerna växer tätorten på bekostnad av landsbygden. Skellefteå stad växer trots att kommunens totala befolkning minskar.
- Minskad befolkning medför mindre skatteintäkter och därmed svårare att upprätthålla samma servicegrad. Med sämre servicegrad riskerar utflyttningen att öka ännu mer. Minskad service medför osäkrare livsmiljö för de boende.
- Satsa på en höjning av stadens attraktionskraft genom att skapa förutsättningar för mer upplevelser och större utbud av handel, nöjen, mötesplatser m.m.
- Skapa attraktivitet för människor som söker något mer än arbete vid val av bostadsort.
- Hålla en bra offentlig service i alla kommundelar.

Källa: Statistiska Centralbyrån

Kraven på infrastruktur-satsningar ökar

En väl fungerande infrastruktur krävs för att skapa förutsättningar för tillväxt och företagande. Det är också avgörande för att människor ska kunna ta sig till och från jobbet samt få vardagen att fungera. Det gäller t.ex. vägar, cykelbanor, gatubelysning, flygplats, dricksvatten, bredband, elektricitet, m.m.

Infrastrukturen är ofta ett mått på kvalitet, som avgör om en kommuns varumärke håller. Dagens invånare ser sig i allt större utsträckning som kunder till kommunen och kraven ökar på att allt ska fungera. Samma möjligheter ska finnas oavsett var i landet man bor. Exempelvis finns förväntningar om att underhåll av vägar, elnät och vatten ska fungera lika bra i fritidshuset på landet som i villan i staden.

Idag är det inte ovanligt att privata företag eller kommuner bidrar ekonomiskt till större statliga infrastrukturprojekt. Detta för att projekten kan komma igång snabbare än om det enbart är staten som står för notan. Ett exempel i Skellefteå är den senaste E4-dragningen, där kommunen bidrog med ett lån för att få ett snabbare genomförande.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Dimensionera infrastrukturen efter rådande demografi.
- Smarta och långsiktiga lösningar behöver hittas för att behålla en godtagbar standard till rimliga och proportionerliga kostnader som samtidigt kan generera ett utrymme för framtida utvidgning.
- Med satsningar på infrastrukturen skapas fler arbetstillfällen i regionen, och det kan även bidra till sidoeffekter genom t.ex. ökade chanser att företag etablerar sig och stannar när det finns bra infrastrukturella förutsättningar.
- Satsningar för effektivisering kan samköras, t.ex. att samordna bredbands-satsningar tillsammans med Trafikverket i samband med vägbyggen.
- Svag infrastruktur hämmar attraktiviteten.
- Förtätning både vad gäller nya arbetsplatser och bostäder för att stärka tillväxtförutsättningar.

Arbete, fritid och mötesplatser får nya arenor

Behovet av kommunikation med omvärlden ökar, både virtuellt och fysiskt. Speciellt de yngre generationerna kommunicerar i nya mönster, inte minst via olika sociala medier. Sociala medier ökar i alla typer av relationer; privata, offentliga och företagsrelaterade. Både sociala och arbetsrelaterade relationer blir allt mindre platsberoende tack vare detta och gränsen mellan arbete och fritid suddas ut. Att jobba på distans eller med datorn på ett café istället för på det klassiska kontoret blir allt vanligare liksom att jobba på andra tider än vanlig kontorstid. Att "ständigt vara uppkopplad" blir en livsstil oavsett om man arbetar eller har kontakt med sina kompisar via nätet.

Även traditionella mötesplatser är under förändring. Intresset för föreningsliv och traditionellt organiserade sammanslutningar minskar medan allt fler söker sig till sammanhang baserade runt ens egen livsstil och intresse.

Spontana, informella mötesplatser, festivaler och olika typer av happenings ökar i popularitet. Människor väljer också att träffas allt mer utanför hemmet vilket skapar ett behov av offentliga mötesplatser och attraktiva stadskärnor som kan erbjuda restauranger, caféer och uteserveringar.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Erbjuder ett större utbud av e-tjänster och möjliggöra utökad öppethållande i olika typer av verksamheter för att möta invånarnas behov.
- Kommunen måste fortsatt vara med i utvecklingen när det gäller nya mötesformer, nya medier osv. Med allt fler medborgare som vill kommunicera på nya sätt, t.ex via sociala medier, ställer det krav på kommunen att vara närvarande för att skapa tillgänglighet och dialog med invånarna.
- Förändrade krav på arbetsgivare för ökad flexibilitet vad gäller arbetstider och fysisk närvaro på kontoret, inte minst om man vill attrahera yngre arbetskraft.
- Vara en attraktiv plats att besöka och träffas på. Det behövs miljöer där människor vill träffas och umgås. En sådan plats är stadskärnan men i Skellefteå kommun finns också många andra platser som kan vara attraktiva mötesplatser.
- För kommunen är det viktigt att följa och förstå teknikutvecklingen och medborgarbehoven. Det ställer ökade krav på infrastruktur som underlättar möten och mötesplatser, virtuellt och fysiskt.
- Risk att man hoppar på varje svängning vad gäller teknikutveckling vilket kan bli kostsamt, det gäller att tänka långsiktigt.

Ökad mångfald

Mångfalden ökar i västvärlden och i Sverige. Mångfalden handlar om allt fler olikheter i kultur, etnicitet, religion, sexuell läggning, utbildning, intressen med mera. Människor med vitt skilda inriktningar behöver samsas på samma ort och i samma organisationer.

Omkring 20 % av Sveriges befolkning är idag första eller andra generationens invandrare och andelen ökar. Det är främst unga personer som invandrar till Sverige. Nya vanor och beteenden blir vanliga även i Sverige, och kan ta sig uttryck i matlagning, kläder, musik och inredning. Samtidigt ser vi tecken på segregering när olika kulturella eller religiösa grupper samlas i samma områden. Till exempel väljer kristna från Mellanöstern att flytta till Södertälje och muslimer till Botkyrka.

Intresset, förståelsen och toleransen för icke-svenska kulturella (eller religiösa) fenomen eller yttringar ökar, t.ex. bärandet av slöja. Det stora utbudet av kulturer ställer krav på myndigheternas bemötande och företagens marknadsföring.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Kommunera och möta många olika grupperingar med samma information och serviceutbud.
- Ny arbetskraft till regionen.
- Människors olikheter skapar synergieffekter. Mångfald ger grund för nya idéer och kompetenser, som kan skapa tillväxt och lokal utveckling.
- En organiserad satsning mot rasism och främlingsfientlighet kan skapa en öppen stad och ett samhälle som arbetar aktivt för en integration av alla människor.
- Modeller för att skapa framgångsrik integration. Mångfalden kan skapa ett växande utanförskap för de som inte har pengar, jobb, utbildning, egen bostad etc. I invandratäta områden kan segregering uppstå vilket i sin tur kan leda till ökad kriminalitet och utanförskap.
- Ökad oro i samhället om konflikter mellan etniska grupper uppstår.

Ökat behov av upplevelser

En allt större del av konsumtionen läggs idag på upplevelser istället för konsumtions- eller kapitalvaror. Att ha varit med om något värderas mer än att äga saker. Upplevelseindustrin växer sig större både nationellt och globalt. Men vi vill inte bara konsumera roliga upplevelser, vi vill också att upplevelserna ska vara livsstilsförändrande och ha någon verklig och äkta mening för oss som individer. Helst ska de också betyda något för någon annan person. I denna strävan efter verklig mening ingår trenden där sökandet efter äkthet och det naturliga ökar. Äktheten rymmer flera dimensioner som får allt större betydelse; etik, naturlighet, ärlighet, enkelhet, hållbarhet, skönhet och historia. Många är beredda att betala en extra slant för det som upplevs som äkta, naturligt och inte konstgjort.

I begreppet upplevelser ingår även hur människor vill uppleva sitt arbetsliv. Det räcker inte längre med hög lön. Jobbet ska dessutom vara roligt, spännande och utvecklande, vilket ställer nya krav på arbetsgivare som vill attrahera och behålla rätt kompetens.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Upplevelsebaserade branscher och näringar – t.ex. kreativ industri, kultur och fritid – får större betydelse, fler etableringar kan ske. Detta ger i sin tur ett större utbud och en ökad attraktionskraft för Skellefteå.
- Skellefteå måste hantera den ökade efterfrågan på upplevelser för att kunna möta konkurrensen med andra kommuner och platser.
- Ökat behov av lokal arbetskraft tack vare stor andel lokalbunden verksamhet. Det kan leda till en positiv effekt för ungdomsarbetslösheten, eftersom många arbeten för unga finns i tjänstesektorn.
- I större utsträckning och på nya sätt ta till vara på de omgivningar och den tillgång till äkthet som finns i Skellefteå för att möta det ökande behovet.
- Arbetsgivare måste kunna möta människors krav på andra värden än de traditionella för att kunna behålla kompetens. Jobben måste upplevas som roliga och stimulerande.

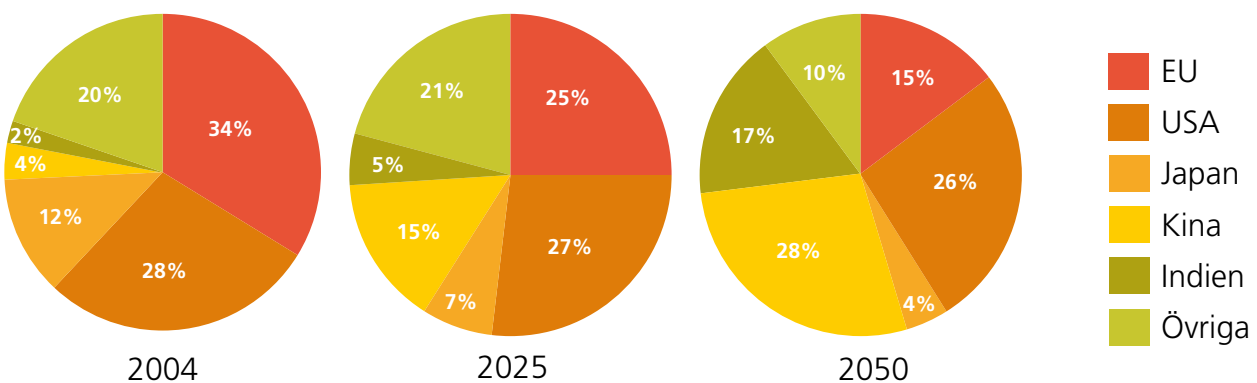
Maktförskjutning från väst till öst

Tillväxten i Kina har under det senaste årtiondet varit spektakulär, och så sent som i mitten av 2010 gick landet om Japan som världens näst största ekonomi. Men inte bara Kina uppvisar snabb tillväxt, det gäller även de övriga så kallade BRIC-länderna – Brasilien, Ryssland och Indien. Dessa fyra länder betraktas som de stigande stjärnorna på den globala ekonomiska himlen. Efter en första våg som främst handlat om att säkra energi- och råvarutillgångar i Afrika, Asien, Australien och Latinamerika växer nu en andra våg med andra motiv. Allt fler företag i dessa länder, i dagsläget framförallt kinesiska, söker nya marknader eller utländsk teknik och kompetens. År 2006 var Kina den tredje största handelsnationen i världen och dessutom en av världens största mottagare av utländska direktinvesteringar (FDI). Med en ökad satsning på forskning och utveckling kan Kina förväntas gå allt mer mot ett högteknologiskt och kunskapsbaserat samhälle.

I takt med detta ökar välbördet i många av dessa länder vilket leder till ökade krav på levnadsstandarden. När miljarder människor ställer allt högre krav på sin levnadsnivå, räcker inte naturresurserna till i de egna länderna utan man söker sig utanför sin region och sitt land.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- En ökad konkurrens med ett starkt intresse från framförallt länderna i öst.
- Behålla det lokala inflytandet över naturtillgångarna i regionen.
- Behålla kompetens lokalt och nationellt. Därtill att överbrygga kulturella skillnader som kan uppstå med ökad integration från öst.
- Utöka regionens och Sveriges export – vi är ett exportberoende land och kan skapa möjlighet till en större marknad.
- Investeringar och etableringar i Skellefteå kan vara attraktiva då Sverige anses stabilt med ett bra samhällssystem och vi har en generell hög IT-mognad, samtidigt som den sociala förmågan är hög.

Figur: Kina beräknas stå för drygt en fjärdedel av världens BNP 2050.

Källa: Zukunftsinstitut Global Trends Monitor: Economy, 2007

Ökad ekonomisk osäkerhet

Vi har en bild av ekonomiska kriser som en slags påtagliga regelbundenheter och konjunkturcykler i västländerna. Nu verkar det istället ständigt vara kris i vissa områden, samtidigt som en del verksamheter går som tåget. Konsumtionsrekord slås ibland trots kriser och vissa branscher går utmärkt medan andra kollapsar. Medias påverkan är stor – kombinerad med folks oro för sina pengar. Världen har blivit mer komplex och svåröversäglig i dessa avseenden. Det är mycket svårt att mäta konjunkturcykler.

Vi vet hur kostnaderna för kommunen utvecklas, men intäkterna är beroende av statens ekonomiska situation och arbetsmarknadens utveckling. Osäkerhet i världsekonomin påverkar både Sveriges och kommunens satsningar. Ekonomer och prognosmakare har svårigheter att göra långsiktiga prognoser på vad som kommer att ske samtidigt som kraven på snabb omställning och anpassning till rådande situation ökar.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Behålla kompetent arbetskraft och en hög sysselsättning.
- Bli bättre på att snabbt ställa om och i mindre utsträckning låsa kapital i fasta tillgångar. Ta tillvara mobila lösningar och öka flexibiliteten.
- Större osäkerhet i de sydeuropeiska ekonomierna riktar intresset mot nordiska, jämförelsevis stabila, ekonomier. Detta ger en möjlighet att attrahera internationell kompetens och investeringar.
- Exportföretagen lever allt mer osäkert med en instabil världsekonomi, vilket kan leda till att det exportberoende näringslivet kan få ökat behov av stöd för att kunna fortsätta att verka.

Kvinnor får allt mer inflytande

Samhället och därmed också arbetslivet blir allt mer influerat av kvinnor. Kvinnor skaffar sig mer och bättre utbildning än männen och många unga kvinnor har höga ambitioner att göra karriär. Kvinnor har även allt större makt över familjens inköpsbeslut och står för 85 % av alla inköp eller beslut inom hushållet.

I organisationerna förändras ledarskapet från ett entydigt manligt till ett mer mångtydigt kvinnligt och manligt ledarskap. Allt fler företag bestämmer sig för att satsa speciellt på att rekrytera, utveckla och behålla kvinnlig personal. De flesta av dem har uttalade mål att få fler kvinnor på ledande poster.

Trenden medför nya sätt att tänka kring konkurrensfördelar. De företag som bestämt sig för att satsa på att få fler kvinnor i beslutande ställning har insett att deras konkurrensfördelar i allt mindre grad beror på tillverkningsprocesser, låga kostnader eller ens på nya produkter. Istället kommer företagen alltmer att konkurrera med kvaliteten på sina anställda. Hur väl ett företag klarar sig kommer framförallt att bero på kvaliteten på humankapitalet, vilket bland annat innebär hur väl man kan främja jämställdhet och mångfald.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Krav på reformering av föräldraförsäkring, skolsystem och förskolesystem.
- När karriär blir viktigare för både kvinnor och män, så kan det komma att ställa allt högre krav på skola och förskola.
- Traditionellt manliga maktstrukturer kan komma att förändras med allt fler kvinnor i ledande ställning.
- Ny typ av ledarskap i företag och organisationer med möjlighet för att beslut och strategier skapas med nya infallsvinklar.
- Ökat företagande och nya branscher.
- Sociala och kulturella faktorer värderas allt högre.

Miljö- och energifrågor tar allt mer plats i människors vardag

Andelen förnybar energi ökar, energianvändningen i hus går ner, ekobyggandet blir mer och mer populärt. Idag finns ett flertal produktmärkningar som garanterar att de är bra val när det gäller miljö, djur och arbetsvillkor. Priser på ekologiska produkter sjunker, utbudet ökar och fler konsumenter väljer den linjen. Ekologiskt byggande ökar och under senare tiden har vi sett allt från plusenergihus (som producerar mer energi än de gör av med) till hela ekostäder, (som är helt eller delvis byggda för att vara klimatneutrala) växa fram.

Var fjärde kommun har publika laddstolpar för elbilar och andelen ökar snabbt. 25 % av dessa kommuner säkerställer att elen i stolparna är miljömärkt. Intresset att producera egen grön el ökar. Totalt har energianvändningen för uppvärmning och varmvatten i flerbostadshus minskat sedan 2003.

Miljöteknik anses höra till de viktigaste framtidsbranscherna. OECD bedömer att världsmarknaden för miljöteknik uppgick till cirka 644 miljarder euro år 2010.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Stora krav på företagen och kommunen i anpassningar av miljöalternativ, såväl ekonomiskt som konkurrensmässigt.
- Nya lagar och regler kring miljö och sanering av mark, kan innebära kostnader för kommunen och näringslivet.
- Krav från föräldrar om ekologisk, lokalproducerad mat inom skolan.
- Nya företag och branscher inom miljö och energi kan växa fram.
- Ny slags turism, t.ex. naturturism med tydligt eko-fokus.
- Ny slags invandring, människor söker renare miljöer.

Mer livsstilsbaserat boende

Människor vill i allt större utsträckning manifestera sin livsstil och identitet, inte minst när det gäller boende. Boendet kopplas i allt större utsträckning till möjligheter att utöva sina intressen, såsom jakt, båtliv, golf, ridning, kultur etc. Människor dras till andra med samma intressen – lika söker lika. För en del betyder det storstaden, för andra den raka motsatsen.

Bostaden är den viktigaste sociala miljön för de flesta familjer. Genom att bosätta sig i en viss stadsdel eller på en viss plats vill man visa vem man är. Detta avspeglar sig också inne i bostaden, som inreds på ett sätt som bekräftar livsstil och grupptillhörighet.

Fastighetspriser är väsentligt högre i charmiga boendemiljöer som ligger nära vatten och storstad.

Utmaningar och möjligheter för Skellefteå kommun

- Generellt allt mer ökade krav på bostäder och dess standard.
- Nya krav på tomter i attraktiva lägen; sjönära, naturnära och centrala lägen.
- Skellefteå kan öka attraktiviteten genom att aktivt planera för och utveckla nya attraktiva och livsstilsbaserade boendemiljöer.
- Den nya staden i kunskapsområdet är blandad. En medveten blandning av funktioner, t. ex. bostäder, arbetsplatser och nöjen, även på kvartersnivå, är viktig för en attraktiv kommun.
- Gentrifiering i samband med generationsskiften och ökad mångfald betyder mycket för boendet.
- Miljö- och energifrågorna blir allt viktigare och påverkar möjligheterna för attraktivitet.
- Ett utpräglat livsstilsboende ökar möjligheterna för umgänge men kan också leda till ökad bostadssegregation.

Närvärlden

Nedan beskrivs kortfattat några viktiga områden i närvärlden som har stark påverkan på Skellefteå kommun, både som geografiskt område och som organisation.

Omsorg och stöd

Vård och omsorg påverkas av flera trender i omvärlden, såsom den åldrande befolkningen, individualiseringen, större krav på valmöjligheter och därmed utbudet i offentlig sektor; ökad etnisk och kulturell mångfald, samt den stora utmaningen om finansieringen av framtidens välfärd. För Skellefteå kommun får detta konsekvenser på många olika håll. Ett exempel är försörjningsstödet som fortsätter att stiga, både vad gäller antal hushåll och i kostnad. En utveckling som kommer fortsätta om inte sysselsättningen ökar och arbetslösheten sjunker för hela befolkningen i arbetsför ålder, inte minst gällande kommunens ungdomar och utlandsfödda medborgare. Arbetsförmedlingen har från och med 2011 ett tydligt ansvar för att gemensamt med kommunen agera för att stötta bl.a. invandrare till en snabbare väg till utbildning och sysselsättning. En av utmaningarna för hela landet är det ökade antalet äldre, så också i Skellefteå där nya äldreboenden planeras och där det redan idag satsas resurser på det förebyggande arbetet så att människor i större utsträckning kan bo kvar hemma. Kommunernas ansvar för sjukvården tenderar också att öka bl.a. genom att länets kommuner nu återigen arbetar för övertagande av hemsjukvården från landstinget från januari 2013.

Kultur, fritid och nöje, det civila samhället

Kultur och fritid har blivit en konkurrensfaktor när människor väljer var man vill bosätta sig och arbeta. Därför blir det också viktigt vad som finns och vem som erbjuder det. I takt med ökad individualisering och önskemål om upplevelser så kommer också fritidsaktiviteterna att förändras och utvecklas. Människors krav på nöjesliv, utbud av spännande kultur och fritid kommer att öka. Mångfald och mångkulturen är viktig för utveckling av både kultur, fritid och det civila samhället. Det är viktigt att det finns professionella utövare och profiler.

Fritid och kultur fungerar som tillväxtfaktorer i form av att nya näringar på det kreativa området växer fram. I Skelleftebygden finns också en stark tradition av föreningsverksamhet av olika slag: fritid, kultur, idrott, politik, religion, nykterhet, o.s.v. Det finns också i Skellefteå kommun ett brett utbud av fritids- och kulturaktiviteter, med flera framgångsrika idrottsföreningar och en stark berättartradition.

Resor och infrastruktur

Ett väl fungerande transportsystem där rätt transportslag används för rätt resa är ett viktigt bidrag till en attraktiv kommun. Skellefteå har en väl fungerande flygplats som har utvecklats de senaste åren både i antal resenärer och flyglinjer. För att Skellefteå ska utvecklas infrastrukturmässigt och samtidigt nå målen för förbättrad luftkvalitet och utsläpp är Skellefteå beroende av nationella beslut och satsningar som t.ex. en omdragning av E4:an och byggande av Norrbottenbanan. Hamnen står också inför stora utmaningar och är samtidigt en viktig nod för både råvaror och förädlade produkter från Skellefteås näringsliv. Något som Skellefteå kommun själv kan påverka är kollektivtrafiken som behöver utvecklas för att nå målen med ökat resande inom kollektivtrafiken.

Miljö och energi

Miljö och energi handlar här om mänsklig inverkan på klimat, vatten, luft, mark och hur det påverkar kvalitén på våra boendemiljöer, vår hälsa och naturen. Från omvärldsanalysen ser vi flera omvärldstrender inom miljö och hälsa som påverkar vår närmiljö, bland annat en ökad medvetenhet inom miljö- och energifrågor och klimatfrågan i stort med global uppvärmning, naturkatastrofer mm.

Skellefteå kommun har ett långvarigt engagemang i att trygga sitt energibehov och att göra detta på ett miljömässigt riktigt sätt. Utvecklingen har omfattat såväl vattenkraft som biobaserad kraftvärme, biopellets, biogasproduktion och vindkraft. Satsning på alternativa bränslen som ersätter olja inleddes redan på 80-talet. Sedan dess har kommunens olika verksamheter med Skellefteå Kraft i spetsen utvecklat nya spännande energiprojekt. Tekniska kontorets miljöinsatser som inkluderar biogassatsning parallellt med inköp av bilar, sopbilar och stadsbussar för biogasdrift ger Skellefteå en grön profil. Skellefteå har också en del utmaningar inför framtiden när det gäller miljö och energi, beträffande luftkvalitet, vattenkvalitet och energianvändning. För att möta dessa utmaningar har Skellefteå många projekt inom miljö- och energiområdet.

Barn och utbildning

Området barn och utbildning påverkas såväl av de stora megatrenderna, globalisering, urbanisering och teknikutveckling som av strukturomvandling i näringslivet; den ökade konkurrensen om människor och ökad mångfald. Matematik, teknik och naturvetenskap är prioriterade ämnen såväl på nationell nivå som i Skellefteå, där satsningar på detta görs.

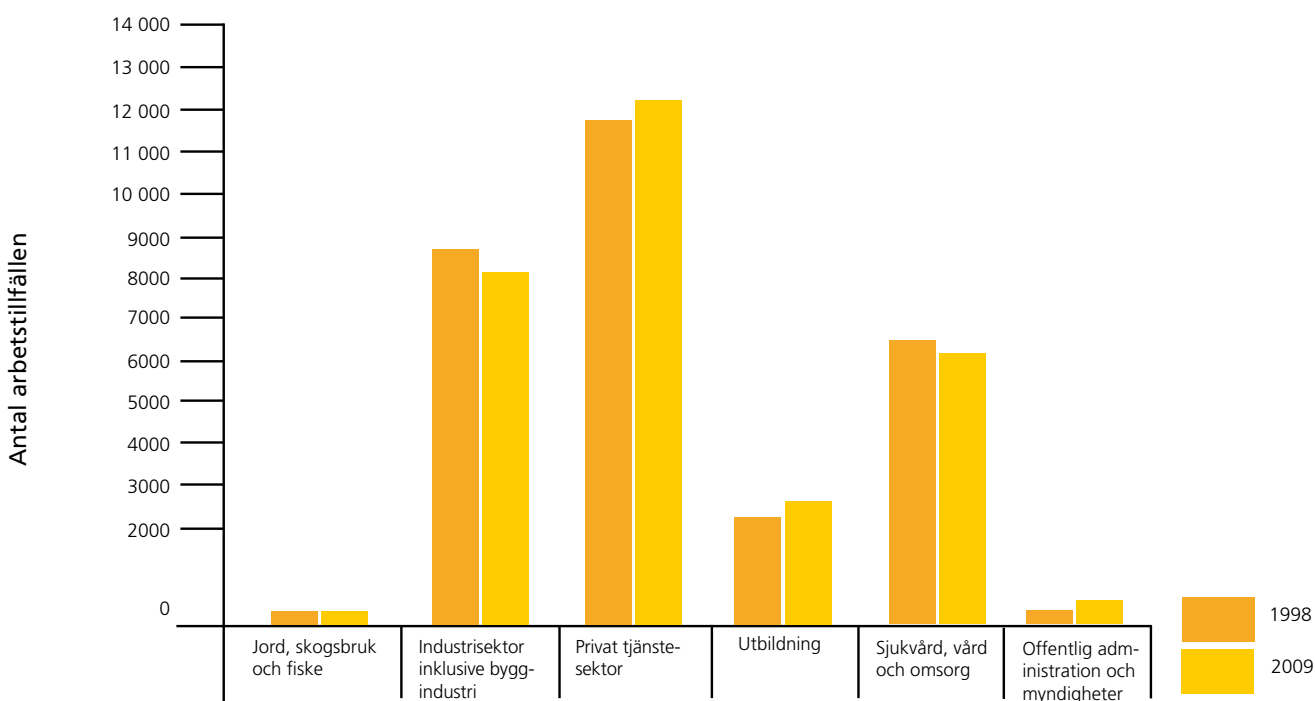
Skellefteå behöver höja utbildningsnivån för att matcha näringslivets krav på kompetens. Skellefteå har också ett mål att ha en skola på nationell toppnivå, vilket är bra för att möta trenden om konkurrens om människor. En annan utmaning för Skellefteå blir att möta de stora pensionsavgångarna, särskilt inom förskolan. Urbaniseringen inom Skellefteå kommun och de förändrade kraven i nya skollagen från 2011 påverkar lokalisering och förekomst av förskolor och skolor.

Kompetensförsörjning

Att klara kompetensförsörjningen i Skellefteå är en stor utmaning för alla arbetsgivare - både privata och offentliga. Skellefteå skall upplevas som en attraktiv och spännande plats för att kunna intressera personal med den kompetens som behövs. Kunniga och motiverade medarbetare skall bidra till utveckling i samhället.

Behovet av att vara en attraktiv arbetsgivare förstärks av att 40-talisterna är på väg ut från arbetsmarknaden. Den generationsväxling som pågår innebär nya förväntningar på företag och organisationer. Den generation som kommer in på arbetsmarknaden har sannolikt förväntningar som delvis skiljer sig från dem som lämnar. Attityder, förväntningar samt respektive arbetsgivares värdegrund är frågor som starkt påverkar de ungas utbildningsval, ortens rekryteringsförmåga och förmågan att behålla redan rekryterad arbetskraft. Idag har flera arbetsgivare svårt att rekrytera kvalificerad arbetskraft inom flera sektorer. I och med att tillverkningsindustri och manuella arbeten minskar och en kvalificerad servicesektor ökar finns ett stort behov av medarbetare med hög utbildningsnivå.

Antal sysselsatta inom olika sektorer i Skellefteå 1998 och 2009

Källa: Statistiska Centralbyrån/
Skellefteå kommun

foto: Lasse Johansson

Näringsliv

Skellefteå är uppbyggt på privat företagande och andelen sysselsatta i privat sektor dominerar. Skellefteå har under ett antal år upplevt en strukturomvandling där tjänsteverksamheterna har vuxit. Krisen 2008 innebar att industrin förlorade många arbetstillfällen.

Generationsväxlingen och den hårdnande globala konkurrensen kommer i närtid att ha mest påverkan på Skellefteås och dess näringslivs möjligheter till utveckling. Sett till utvecklingen det senaste decenniet är det framför allt den privata tjänstesektorn som har expanderat. Det gäller att skapa bra villkor för kunskapsintensiva näringar och etablera attraktiva miljöer. Kraven på fysisk tillgänglighet och på utbudet av kompletterande servicenäringar är höga. Tillsammans med näringsliv och andra aktörer gäller det att attrahera fler människor och verksamheter till Skellefteå.

En nyckelfaktor är kunskap, d.v.s. utbildningsnivå samt tillgång till mer högre utbildning i Skellefteå. Campusområdets utveckling är av avgörande betydelse för kompetensutveckling och för näringslivet. Högre utbildning är en förutsättning för alltfler jobb, särskilt när tillverkningsindustri och manuella arbeten minskar och den kvalificerade tjänstesektorn ökar. Tidigare

flyttade människor till jobben – idag flyttar företag till platser där kompetensen finns som ger dem konkurrensfördelar.

Befolkning och boende

Trenden är att befolkningen i Skellefteå minskar och att det sker en kraftfull förskjutning uppåt i ålderspyramiden. Hela västvärlden har större andel äldre befolkning jämfört med den yngre och det driver på trenden av konkurrens om människor och verksamheter. I Skellefteå tappar vi stora mängder människor inom ålderskategorin 18-24 år och återfår bara hälften i inflyttningen av senare åldersgrupper. Trenden ökad urbanisering sker även i Skellefteå i omflyttningen från omlandet in mot Skelleftedalen.

Trenden att det livsstilsbaserade boendet ökar samt ökad mångfald ger även påverkan på Skellefteå stads behov av bostadsbyggande och den övergripande planeringen av staden. De senaste årens strukturförändringar tillsammans med en mer positiv befolkningsutveckling har medfört en viss bostadsbrist, ökande fastighetspriser och även hyresrätter i centrala Skellefteå är svåra få tag på. För att locka nya invånare – inte minst unga – krävs tillgång på bostäder.

Slutsatser och rekommendationer

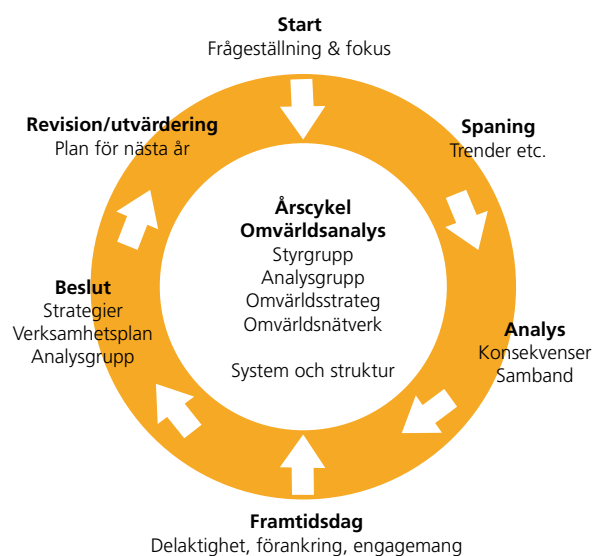
Denna rapport utgör den första genomgripande omvärldsanalysen för Skellefteå kommun. Omvärldsanalysen ska på sikt utgöra en naturlig del av kommunens planerings- och budgetprocesser.

I årets omvärldsanalys har vi belyst femton viktiga trender som påverkar Skellefteås möjligheter att vara en attraktiv kommun för boende, besökare och företag. Omvärldsanalysen liknar på många sätt andra kommuners, mycket beroende på att kommuner har samma uppdrag. Vi har valt att lyfta fram de konsekvenser som är viktiga för Skellefteå.

Vi bedömer att det finns en stor grupp på cirka tio trender som är mycket viktiga att ha bevakning på och skapa beredskap och handlingsplaner inför. Det går inte att blunda för den utvecklingen.

Det finns dessutom cirka fem trender som möjligen kommer att ha mycket stor betydelse för Skellefteå. Här finns emellertid en viss osäkerhet om när eller i vilken omfattning trenden blir betydelsefull. För dessa trender gäller att ha en bevakning och följa utvecklingen, så att man kan sätta in åtgärder som stärker Skellefteå. Men man behöver inte omedelbart utveckla nya strategier.

Genom att följa de identifierade trenderna parallellt med att man spanar efter nya, kan man skapa ett ökat intresse och en ökad insikt om omvärldens påverkan på kommunen. Man kan även på ett proaktivt sätt utnyttja omvärldsanalysen till nya verksamheter eller förändring av befintliga.

En regelbunden årscykel för omvärldsanalysen stärker planerings- och budgetprocesserna på ett naturligt sätt. För att lyckas krävs en bra organisation med tydligt ansvar och ledningens engagemang, vilket redan finns på plats, samt ett bra system och en bra struktur som underlättar kommunikation och delaktighet. En omvärldsanalys gör ingen nytta om den inte kommer hela organisationen till del.

Vi som arbetat med omvärldsanalysen 2011

SPANARGRUPPEN

Gabriella Andersson

Miljöinspektör, bygg och miljökontoret

Staffan Åkerlund

Utvecklingsstrateg, skol – och kulturkontoret

Christer Marklund

Utredningsledare, socialkontoret

Enar Nordvik

Arkitekt, bygg och miljökontoret

Gustaf Ulander

Utvecklingsledare, kommunledningskontoret

Elisabet Bohman

Kultursekreterare, skol – och kulturkontoret

Elisabeth Nilsson

Utvecklingsledare, fritidskontoret

Anders Norberg

Utbildningsstrateg, kommunledningskontoret

Anders Wangby

Näringslivsutvecklare, kommunledningskontoret

ANALYSGRUPPEN

Jenny Rönngren

Strateg, kommunledningskontoret, projektledare

Andreas Olofsson

Redovisningschef, kommunledningskontoret

Karin Degerfeldt

Utvecklingsledare, tekniska kontoret

Malin Ferm

Utredare, kommunledningskontoret

Yngve Lindmark

Ledningssekreterare, kommunledningskontoret

Anna Wallström

Näringslivsutvecklare, kommunledningskontoret

David Lundmark

Planeringssekreterare, kommunledningskontoret

STYRGRUPP

Kristina Sundin Jonsson

Kommunchef, kommunledningskontoret

Harriet Claesson

(S) Ordförande, personalnämnden

Daniel Öhgren

(C) Gruppledare

Hans Andersson

Teknisk chef, tekniska kontoret

Susanne Aidanpää

Ekonomichef, kommunledningskontoret

KONSULTER FRÅN KAIROS FUTURE

Ulf Boman

Nilla Persson

